

[Falk Hansen.]

bliver en slags kapitler i henholdsvis borgerlig straffelov og retsplejeloven, idet disse sidstnævnte love også gælder for militære forhold bortset fra de undtagelser, som direkte er nævnt i henholdsvis militær straffelov og retsplejeloven. Jeg tror, at f. eks. en værnepligtig talsmand vil have større udbytte af at sætte sig ind i den militære retsplejelov, der har 48 paragraffer, fremfor at skulle igennem udvalgte afsnit af den almindelige retsplejelov, som i dag rummer over 1.000 paragraffer.

Som det blev nævnt ved førstefremsættelsen, af forslagene i februar, er en af de væsentlige nyskabelser i forslagene, at de særlige militære straffearter, kvarterarrest og vagtarrest, bortfalder. I stedet bliver der adgang til at idømme straf af bøde, hæfte eller fængsel, dvs. de 3 strafarter, som vi kender fra borgerlig straffelov. Hertil kommer en opretholdelse af irettesættelsen som en strafart, ligesom dødsstraffen er opretholdt for de alvorligste forbrydelser i krigstid.

Det er imidlertid forudsat, at de forseelser, der tidligere har medført kvarterarrest eller vagtarrest i mindre end 10-15 dage, ikke skal føre til frihedsstraf fremover, men at man i stedet skal anvende bøde eller et af de såkaldte disciplinarmidler, såfremt forseelsen fortsat er strafbar.

Inden for den borgerlige strafferetspleje er det i dag almindeligt anerkendt, at de helt korte frihedsstraffe normalt ikke er særlig hensigtsmæssige. Det kan kun være naturligt, at denne erfaring og den deraf følgende modvilje mod anvendelsen af de helt korte frihedsstraffe også afspejler sig i den militære strafferetspleje. De værnepligtige, der tidligere er blevet idømt kvarterarrest eller vagtarrest i kortere tid, vil for fremtiden ikke blive pålagt et disciplinarmiddel, idet der er almindelig enighed om, at bødestrafen fortrinsvis, men ikke udelukkende, skal anvendes over for det faste personel.

Denne nedkriminalisering må hilses med tilfredshed under den forudsætning, at der knyttes de fornødne retssikkerhedsgarantier til anvendelsen af disciplinarmidlerne. Det må først slås fast, at et disciplinarmiddel ikke er en straf, selv om det pålægges i anledning af et begået strafbart forhold.

Jeg skal ikke gå nærmere ind herpå, men blot bemærke, at den værnepligtige, der idømmes en egentlig straf i form af en irettesættelse eller en bøde, formodentlig vil føle sig mindre straffet end den værnepligtige, der ikke straffes, men får pålagt et disciplinarmiddel gående ud på tilbageholdelse på tjenestestedet i indtil tre uger.

Den afgørende forskel mellem straf og disciplinarmiddel er den, at et pålagt disciplinarmiddel ikke kan indbringes for domstolene, hvilket altid kan ske i de tilfælde, hvor der administrativt — af auditor eller rettergangschef — er idømt en egentlig straf. Retsbeskyttelsen for den værnepligtige eller fastansatte, som pålægges et disciplinarmiddel, er altså ikke den samme, som når talen er om egentlig straf.

Efter lovforslaget skal der imidlertid oprettes et ankenævn, som enhver, der er blevet pålagt et disciplinarmiddel, kan indanke sin sag for. Forsvarsministeren har udtalt, at han gerne ser, at dette ankenævn bliver styrket, og ministeren vil undersøge, om der eventuelt kan oprettes et parlamentarisk udvalg eller noget lignende som en slags kontrolinstans over for anvendelsen af disciplinarmidlerne.

Uanset om man når frem til, at ankenævnet skal stå alene, eller man indpasser yderligere retssikkerhedsgarantier i ordningen, så bliver det i hvert fald af meget stor betydning, hvorledes de nærmere regler for nævnets virksomhed — regler, som skal udformes af forsvarsministeren — kommer til at se ud. Jeg vil i den forbindelse gerne pege på et enkelt punkt, som jeg finder ret væsentligt. Det fremgår af § 44 i forslaget til ny militær retsplejelov, at indbringelse for ankenævnet ikke har opsættende virkning på udståelsen af disciplinarmidler, medmindre rettergangschefen eller formanden for ankenævnet bestemmer noget andet. Denne bestemmelse må jeg umiddelbart læse sådan, at det bliver det normale, at indbringelse af en sag om et pålagt disciplinarmiddel for ankenævnet ikke har opsættende virkning. Såfremt dette ikke er meningen, synes jeg, formuleringen burde ændres.

Jeg kan forstå, at man f. eks. om bord på et skib på togt i fremmede farvande kan have et vist behov for at effektuere pålagte disciplinarmidler uden alt for lang